

Motion till riksdagen 2021/22:3876

av **Lawen Redar (S)**

Reglering av barnarbete på onlineplattformar

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga behovet av ett nytt regelverk som begränsar barnarbete på onlineplattformar och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Det franska lagförslaget att reglera kommersiellt utnyttjande av barn på onlineplattformar har väckt globalt intresse. Föräldrar som använder sina barn som influerare i ekonomiska syften kan numer få böter eller fängelse upp till fem år. Frankrike är därmed det första land i världen att klassificera frågan som barnarbete.

Med det stora antal svenska influencers som gjort sig ekonomiskt beroende av sina barns medverkande på Youtube, Instagram, Snapchat och Facebook behövs ett uppdaterat svenskt regelverk. Enligt barnkonventionens artikel 32 har barn rätt att skyddas mot utnyttjande och mot arbete som är skadligt. Den svenska arbetsmiljölagen reglerar barnarbete och anger att en minderårig under 16 år inte får anlitas att utföra arbete, med undantag för arbetsuppgifter som är lätta och som inte är av sådant slag att det kan inverka skadligt på den minderåriges hälsa, utveckling eller skolgång. Den arbetsgivare som anställer en minderårig har ansvar för att följa arbetsmiljöföreskrifter och riktlinjer. Skälen är att barn löper större risk att ta fysisk och psykisk skada av svåra och omfattande arbetsuppgifter samt stressrelaterade miljöer.

I vår digitala tid är barns medverkande på så kallade audiovisuella inspelningar på Youtube, Instagram, Snapchat och Facebook vanligt förekommande. Föräldrar har ansvar för att beakta barnens rätt till privatliv och integritet. Samtidigt råder stor skillnad på när delning av bilder och video sker i privat syfte och när det kontinuerligt exploateras till en större allmänhet i vinstsyfte.

Audiovisuella inspelningar kan för tittaren framstå som spontana medan det i verkligheten innebär ett helt arbetsupplägg av sessioner, fototagningar, inspelningsmanus, omtagningar, stress och psykisk påfrestning. Barnets deltagande i influencers onlineplattformer har visat sig bidra till stegrad uppmärksamhet, större interaktion med följare men framförallt till ökade företagssamarbeten och reklam för varor, tjänster och produkter. Eftersom barnets medverkande ofta bygger på att föräldern är influencer råder en beroendesituation som är påtaglig. Influencerverksamheten främjas ekonomiskt av barnets medverkande vilket i sig ökar behovet av barnets delaktighet.

I dag finns undantagsregler för arbetande barn inom reklam och kulturella verksamheter, men enbart under förutsättning att Arbetsmiljöverket har gett sitt tillstånd. Vid kommersiell reklamverksamhet eller en filminspelning arbetar barnet under tydliga arbetsmiljöreregler samt under en viss specifik tid. Men att vara influencer kräver nästintill daglig närvaro på onlineplattformen för att öka annonsintäkter, följarskara och interaktion. Detta suddar ut skillnaden mellan arbete och privatliv och innebär en psykisk påfrestning på barnet. Det var just den psykiska arbetspåfrestningen som till slut bidrog till den franska lagens tillkomst.

I Sverige är barnarbete på onlineplattformer fortfarande ett oreglerat område eftersom frågan ännu inte har prövats. Men sedan den franska lagstiftningens tillkomst har många svenska influencers efterfrågat ett regelverk. Ett sätt att komma åt barnarbete på onlineplattformarna kan vara en teknikneutral tolkning av arbetsmiljölagstiftningen. Detta skulle kunna innebära tillståndskrav i likhet med reklam och kulturella verksamheter. Ett alternativ är att se detta som förbjudet barnarbete.

Uppenbart är i vart fall att barn inte bara medverkar på onlineplattformarna utan arbetar. Deras psykiska välmående kräver ett uppdaterat svenskt regelverk. Det är hög tid för Sverige att ta efter det franska initiativet.

Lawen Redar (S)